

CONTRIBUȚIUNI CRITICE LA STUDIUL FLOREI R. S. ROMÂNIA

EMILIAN ȚOPA

Autorul arată că un însemnat număr de specii au dispărut sau sînt periclitate în existența lor, datorită unor măsuri nu întotdeauna suficient de chibzuite în gospodărirea agriculturii. Aceasta se exemplifică la un număr de 50 de taxoni pentru ocrotirea și conservarea cărora se intervine în scopul de a se evita creierea treptată de lacune în inventarul florei țării.

Reflectînd asupra unor transformări ce s-au făcut în țara noastră, constatăm cu regret, că multiplele preocupări ne-au împiedicat să prevenim drenarea Lacului Brateș, teren de 10.000 ha, lucrare în urma căreia s-a distrus flora, fauna, peisajul și s-a dezzechilibrat clima.

Prin extinderea altor zeci de mii de ha de terenuri agricole vor fi amenințate crîngurile și pădurile, amelioratoare de climă și refugiu pentru păsărilele utile agrosilviculturii, de pe cuprinsul țării.

În urma unor astfel de măsuri pripite, de multe ori, inventarul floristic descrește în detrimentul speciilor importante din punct de vedere teoretic și practic.

E cazul lui *Acorus calamus* care a dispărut din raza orașului Cluj și Iași. Un destin la fel de vitreg l-a avut și *Betula pendula* „*Tristis*“ și *Caragana arborescens* „*Pendula*“, care din cauza excesului de zel al unui agronom, mutate în toi de vară, de la Agrosemul din Iași la cel de la Podul Iloaiei, au fost nimicite (5).

Tot o măsură necugetată a fost transformarea în arătură a unui valoros cîmp de experiență cu *Lavandula angustifolia* din vecinătatea comunei Bonțida ; apoi tăierea unui pom multiseclar de *Sorbus domestica* f. *pyriformis* de pe lotul Breaza spre hotarul cu Lomb, din Cluj (16).

Aceeași soartă crudă a avut-o și *Euonymus nanus*, cunoscutul relict tauric-caucazic-anatolic, care a dispărut în ultimul timp din bahna Pîrîului Racovăț, de pe teritoriul satului Rogojești com. Mihăileni, jud. Suceava (13).

Recent, din motive necunoscute, a fost distrus interesantul exemplar de *Fagus sylvatica* „*Roseomarginata*“, din Parcul Arinilor de la Sibiu (14).

În cele ce urmează dăm o altă serie de plante de pe insula Ada Kaleh care a fost inundată.

Printre raritățile vizate se află *Bidens vulgata*, *Castanea pumila*, *Chenopodium ambrosioides*, *Corylus maxima*, *Cupressus sempervirens* „*Stricta*“, *Ficus carica* „*Eden veren*“ (smochin cu 7 roduri), *Jasminum officinale*, *Mespilus germanica* f. *macrocarpa*, *Muscari armeniacum*, *Narcissus intermedius*, *Punica granatum* „*Pleniflora*“, *Rosa chinensis*, *Sedum sieboldii*, *Sternbergia lutea* și *Trifolium neglectum*.

Ultima unitate taxonomică, pe care unii botaniști o confundă cu *T. fragiferum* (6), prezintă o serie de caractere distincte, din care relevăm : nervațiunea cotiledoanelor, 1 în loc de 3 ; pețiolul foliar prezintă un șanț și vase dispersate, în loc de pețiol semicircular și cu vase dispuse în șiruri radiare ; în perimetrul nervurii mediane a limbului nu se află cristale ; capitulul floral ovoidal în loc de sferic (11), (17).

La Orșova, în partea menită inundării, într-o grădină din str. Decabal nr. 96, se află *Sequoiadendron giganteum* și *Clerodendron foetidum* ; în alt loc, pe aceeași stradă la nr. 8, adăpostit de peretele unei case am dat de un viguros exemplar de *Euonymus japonicus*, în plină fructificare.

La Turnu Severin, în Parcul Liceului Traian, unde se pune problema înființării unei grădini zoologice, crește *Abies pinsapo* și *Euonymus japonicus*. Acesta din urmă, cultivat în tufe izolate și sub formă de gard viu, este reprezentat, în afară de forma tipică, prin soiul „*Albomarginatus*“ și „*Aureus*“.

La Caransebeș, într-un pîriu, care traversează șoseaua, abundă un impunător pîlc de *Acorus calamus*.

De asemenea un alt grup de plante valoroase, pe locurile unde cresc, sînt expuse la o soartă nesigură.

La Timișoara, orașul florilor, într-o curte din str. Timocului nr. 5, este de semnalat un viguros exemplar de *Clerodendron foetidum*, în unele grădinițe particulare întîlnim interesante forme horticole de *Arundo donax* „*Versicolor*“, *Iris pallida* „*Emil Racoviță*“, *Sedum maximum* var. *atropurpureum*, *Sedum spectabile* „*Variegatum*“, de asemenea în pepiniera Întreprinderii Tehnico-Sanitare, se află în cultură *Tilia platyphyllos* „*Laciniata*“.

La Sibiu, climatul moderat a favorizat introducerea în cultură a unor serii de plante ornamentale : în str. Sindicatelor Unite nr. 5 se remarcă un exemplar femel și multiseclar de *Taxus baccata* și cîteva exemplare tot femele de *T. baccata* f. *horizontalis* ; str. Ștefan cel Mare nr. 1, un exemplar de *Betula pendula* „*Dalecarlica*“ ; str. Independenței nr. 4, un exemplar de *Betula pendula* „*Tristis*“ ; str. Justiției nr. 22, cîteva frumoase tufe de *Elymus arenarius* var. *sabulosus* ; str. Cristian 25, str. Hegel nr. 18, str. Lili Panet nr. 6 și str. Sahia nr. 4, găsim *Jasminum officinale* ; str. Ștefan cel Mare nr. 25, un exemplar impunător de *Pinus griffithii* ; str. Cristian nr. 25, o tufă de *Viburnum rhytidophyllum*.

La Cisnădia, în pepiniera I.T.S.-ului, se află în cultură *Mahoberberis* × *neubertii* ; în curtea unei biserici, ca plantă de ornament, se află

cultivată în masă *Mahonia repens*, iar prin grădini și zonele verzi se află plantat *Miscanthus sinensis* „Zebrinus“.

La Cluj, Piața Republicii, în spatele Catedralei, se cultivă printre alte plante decorative un exemplar de *Taxus baccata* „Fastigiata“, în cimitirul din centrul orașului, la intrarea principală crește de mult timp *Elymus arenarius* var. *sabulosus*; la Grădina Botanică, în stîncăria de la intrare, se cultivă *Viburnum opulus* „Nanus“.

La Borșa, în apropiere de Prislop spre Vîrfu Stiolului, într-un tinov, am semnalat o serie de plante rare, printre care amintim: *Drosera rotundifolia*, *Potentilla palustris*, *Oxycoccus microcarpus*, *Rhododendron kotschyi*, *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium uliginosum*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Empetrum nigrum*, *Menyanthes trifoliata*.

La Suceava, prin grădini, se găsesc *Caragana arborescens* „Pendula“ și *Ulmus carpinifolia* „Variegata“, iar în pepiniera C.F.R.-ului se cultivă *Gleditschia triacanthos* „Globosa“, formă horticolă necunoscută în literatura de specialitate.

La Piatra Neamț, este introdusă în cultură *Rubus idaeus* „Albus“.

La Iași, în părculețul din fața Casei Pionierilor, se află un gard viu de *Ligustrum vulgare* „Buxifolium“; în parcul Facultății de Horticultură și grădina laboratorului de Agrochimie, se cultivă ca arbore de ornament *Pyrus salicifolia*.

La Galați, în grădina horticultorului amator GH. VANGHELE, d'n str. Săliștei nr. 21, se găsește o interesantă și valoroasă colecție de plante, printre care de remarcat *Belamcanda sinensis*, *Panax ginseng*, *Periploca graeca* f. *angustifolia*, *Schizandra chinensis*, etc.

Această colecție realizată prin strădania unei vieți de muncă, este amenințată de reformele urbanistice în curs.

În Dobrogea, prin pădurile și crîngurile de la Hagieni și Letea, crește *Berberis vulgaris* var. *baleana*; în arinișurile din pădurea Letea abundă *Urtica kiovensis*; în stufărișul din lungul canalelor din Delta Dunării, a apărut specia nord americană *Bidens vulgata*; prin grădinile de la Letea și C. A. Rosetti se cultivă ca plantă de ornament *Boussingaultia cordifolia*, numită de localnici „telegraf“, iar prin zonele verzi ale orașului Constanța s-a introdus *Cupressus sempervirens*.

În nota de față s-au prezentat peste 50 de taxoni de plante de mare importanță teoretică și practică, dintre care unele au dispărut, iar altele sînt amenințate cu distrugerea sau dispariția.

Insistăm asupra acestui fapt, considerînd că se impune ca această zestre botanică, să fie cunoscută, protejată și valorificată cît mai curînd posibil.

BIBLIOGRAFIE

1. BORZA AL. *Dicționar etnobotanic*. 1968.
2. BORZA AL., GÜRTLER C., TRIF A., *Arbori și arbuști cultivați în Grădina Botanică din Cluj*, București, 1957.
3. * * *, *Catalog de semințe și spori pentru schimb*. 1966, 1967, 1968. Grădina Botanică a Univ. „Al. I. Cuza“ Iași.

4. CRISTUREAN I., ELIADE EUGENIA, *Sternbergia lutea* în insula Ada Kaleh. Rev. Muzeelor. 6. V. 1968.
5. DUMITRIU-TĂTĂRANU I., *Arbori și arbuști forestieri și ornamentali cultivați în R.P.R.* București, 1960.
6. ***, *Flora europaea*, Cambridge. I. 1964, II.1968.
7. IONESCU-ȚESULESCU V., CRISTUREAN I., *Cercetări floristice în rezervația naturală pădurea Hagieni.* Ocrotirea Naturii. XV. 1.1967.301.
8. MITITELU D., LEUCOV M., VIȚELARIU GH. etc., *Arbori, arbuști și liane cultivate ca ornamentale în Moldova.* Studii și comunicări a Muzeului Județean Bacău. 1. 1968. 91—120.
9. MITITELU D., VIȚELARU GH., PASCAL P., etc., *Călăuza pentru excursii botanice pe litoral și în Delta Dunării.* Inst. Pedagogic Galați II. 1968. 147—158.
10. PANȚU Z. C., SOLACOLU TH., PAUCĂ A., *Contribuții la flora Deltei Dunării.* București, 1935.
11. TOMA C., *Recherches de morphologie et d'anatomie chez quelques légumineuses (Coronilla, Onobrychis, Trifolium).* Teza de doctorat, 1969 (Manuscris).
12. ȚOPA E., *Călăuza Grădinii Botanice din Cluj.* 1969.
13. ȚOPA E., *Contribuțiuni la flora palustră și acvatică din Bucovina.* Bul. Fac. de Șt. Cernăuți. II, 1928.
14. ȚOPA E., *Fagus silvatica v. roseomarginata și v. microcarpa, două unități noi pentru R.P.R.,* Revista Pădurilor. 1956. 685.
15. ȚOPA E., *Fragmente floristice din Bucovina.* Bul. Grăd. Bot. Cluj. XV. 1935. 211—215.
16. ȚOPA E., *Nouvelles suggestions concernant l'exploration de la flore et de la végétation de la R.P.R.* Acta botanica horti Bucurestiensis. 1961—1962, volum festiv, II. București, 1963, 903.
17. ȚOPA E., *Trifolium neglectum o nouă specie pentru flora R.P.R.* Contribuții botanice Cluj, 1960. 137—140.

EIN KRITISCHER BEITRAG ZUM STUDIUM DER FLORA RUMĂNIENS

Z u s a m m e n f a s s u n g

Es wird gezeigt, dass eine erhebliche Anzahl von Arten infolge von zuweilen nicht hinreichend überlegten wirtschaftlichen Massnahmen verschwunden oder in ihrer Existenz gefährdet sind.

Dies wird mit Beispielen betreffend ungefähr 50 Taxonen vorgestellt und für deren Obhut und Schonung postuliert, um so den sich allmählich bildenden Lücken im Bestande der Landes-Flora vorzubeugen.